

Bijlage 1: Overzicht inzet middelen pMJP per verordening

Overzicht inzet middelen pMJP per (sub)paragraaf van de Subsidieverordening pMJP Fryslân 2009

		Inzet middelen pMJP uit:				staatssteunkader
hoofdstuk verordening		ILG	POP2; maatregel	POP2-Top-up; maatregel	FYLG	
1.1.1	Vrijwillige kavelruil	X	125		X	Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 en 13 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 Niet-landbouwers: Verordening (EG) 1998/2006.
1.1.2	Infrastructuur land- en bosbouw	X	125		X	Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 en 13 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 Niet-landbouwers: Verordening (EG) 1998/2006.
1.1.3	Bedrijfsverplaatsing	X	125		X	Indien ILG of FYLG: Landbouwers, artikelen 4 en 6 van Vo. (EG) 1857/2006, Vo. (EG) 1535/2007 of artikelen 18, 20 en 21 van Vo. (EG) 800/2008.
1.2	Subsidie kennis en innovatie duurzame landbouw	X	111, 121, 124, 125, 216, 311b, 321b, 321c.		X	Indien POP 2: Verordening (EG) 1998/2006. Indien ILG of FYLG: Landbouwers, artikelen 4 en 6 van Vo. (EG) 1857/2006, Vo. (EG) 1535/2007 of artikelen 18, 20 en 21 van Vo. (EG) 800/2008.
1.3	Kennis, innovatie en versterking		311	111/ 121 / 123 / 124 / 132 / 133 / 311	X	Indien POP2 maatregelfiche 311: Verordening (EG) 1998/2006. Indien Top up: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Landbouw: artikelen 4 en 15 Vrd. 1857/2006; artikel 34 Vrd. 800/2008; Niet-landbouw: Vrd. 1998/2006; 31 Vrd. 800/2008
1.4	Visserij				X	Vrd. 875/2007; Vrd. 736/2008; 34 Vrd. 800/2008
2.1	Realisatie EHS / verwerving	X			X	De subsidie die wordt verstrekt in het kader van deze maatregel is geen staatssteun.
2.2.1	Schaapskuddes	X				De subsidie die wordt verstrekt in het kader van deze maatregel is geen staatssteun.
2.2.2	Stimuleren weidevogelbeheer				X	Catalogus Groenblauwe Diensten, maatregel optimaliseren broed en opgroeimogelijkheden
2.2.3	Herstellen kleine natuurgebieden				X	De subsidie die wordt verstrekt in het kader van deze maatregel is geen staatssteun.
2.2.4	MNL-activiteiten				X	Verordening (EG) 1998/2006.
2.3	Milieu kwaliteit EHS/VHR/NB-wet	X	121 / 216	121 / 216	X	Indien POP2 maatregelfiche 216: Verordening (EG) 1998/2006. Indien top up: Punt 57 van IV.C van de Communautaire richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector 2007-2013 Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 en 15 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 of artikelen 18, 19, 22, 23, 24 en 25 van Verordening (EG) 800/2008. Niet-landbouwers: artikelen 18, 19, 22, 23, 24 en 25 van Verordening (EG) 800/2008 of Verordening (EG) 1998/2006.
2.4	Nationale Parken	X			X	Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 en 15 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 Niet-landbouwers: Verordening (EG) 1998/2006.
2.5	Soorten bescherming	X			X	Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 en 15 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 Niet-landbouwers: Verordening (EG) 1998/2006.
3	Bodemsanering	X			X	Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 of artikelen 31 en 32 van Verordening (EG) 800/2008. Niet-landbouwers: artikelen 31 en 32 van Verordening (EG) 800/2008 of Verordening (EG) 1998/2006.
4.1	Recreatief groen		313		X	Indien POP2 maatregelfiche 313:

4.2	Recreatief en toeristisch voorzieningenniveau	X	312 / 313	312 / 313	X	Verordening (EG) 1998/2006. Indien POP2 maatregelgifice 312 of 313: Verordening (EG) 1998/2006. Indien top up: Verordening (EG) 1998/2006. Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 en 15 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 Niet-landbouwers: Verordening (EG) 1998/2006.
5.1.1	Landschap generiek		323	323	X	Indien POP2 maatregelgifice 323: Verordening (EG) 1998/2006. Indien top up: artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1857/2006. Indien ILG of FYLG: Landbouw: 5 Vrd. 1857/2006; niet landbouw: Vrd. 1998/2006
5.1.2	Nationale landschappen	X			X	Landbouwers: artikel 5 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 of artikelen 18, 19, 20, 21 39, 40, 41 en 42 van Verordening (EG) 800/2008. Niet-landbouwers: artikelen 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21 39, 40, 41 en 42 van Verordening (EG) 800/2008 of Verordening (EG) 1998/2006.
5.2.1	Archeologische objecten		323	323	X	Indien POP2 maatregelgifice 323: Verordening (EG) 1998/2006. Indien top up: artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1857/2006. Indien FYLG: Landbouw: 5 Vrd. 1857/2006; niet landbouw: Vrd. 1998/2006
5.2.2	Archeologische steunpunten		313 / 323	323	X	Indien POP2 maatregelgifice 313 of 323: Verordening (EG) 1998/2006. Indien top up: artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1857/2006. Indien FYLG: Landbouw: 5 Vrd. 1857/2006;niet landbouw: Vrd. 1998/2006
6.1.1	Dorpshuizen / multifunctionle centra		321		X	Indien POP2 maatregelgifice 321: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Vrd. 1998/2006, Vrd. 800/2008
6.1.2	Basisvoorzieningen woon - zorg	X	312 / 321			Indien POP2 maatregelgifice 312 of 321: Verordening (EG) 1998/2006. Indien ILG: Landbouwers: artikelen 4 en 15 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 of artikelen 16, 18, 20, 29, 32, 33, 35, 36 39, 40, 41 en 42van Verordening (EG) 800/2008. Niet-landbouwers: artikelen 13, 14, 15, 16, 18, 20, 29, 32, 33, 35, 36, 39, 40, 41 en 42van Verordening (EG) 800/2008 of Verordening (EG) 1998/2006.
6.1.3	Leefbaarheid lokaal niveau		321		X	Indien POP2 maatregelgifice 321: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Vrd. 1998/2006, Vrd. 800/2008
6.1.4	Leefbaarheid regionaal niveau		321		X	Indien POP2 maatregelgifice 321: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Vrd. 1998/2006, Vrd. 800/2008
6.1.5	Leefbaarheid provinciaal niveau	X	321		X	Indien POP2 maatregelgifice 321: Verordening (EG) 1998/2006. Indien ILG of FYLG: Landbouwers: artikelen 4 en 15 van Verordening (EG) 1857/2006, Verordening (EG) 1535/2007 of artikelen 16, 18, 20, 29, 32, 33, 35, 36, 39, 40, 41 en 42 van Verordening (EG) 800/2008. Niet-landbouwers: artikelen 13, 14, 15, 16, 18, 20, 32, 35, 36, 39, 40, 41 en 42 van Verordening (EG) 800/2008 of Verordening (EG) 1998/2006.
6.2	verbetering fysieke woonomgeving		322		X	Indien POP2 maatregelgifice 322: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Vrd. 1998/2006, Vrd. 800/2008
6.3	Stimuleren en verbreden plattelandseconomie		312 / 313 / 322	312 / 313	X	Indien POP2 maatregelgifice 322: Verordening (EG) 1998/2006. Indien top up: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Vrd. 1998/2006, Vrd. 800/2008, Vrd. 1857/2006
6.4.1	Projecten en activiteiten cultuurhistorisch erfgoed		323	323	X	Indien POP2 maatregelgifice 323: Verordening (EG) 1998/2006. Indien top up: artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1857/2006. Indien FYLG:

						landbouw: 5 Vrd. 1857/2006;niet-landbouw: Vrd. 1998/2006; Vrd. 800/2008
6.4.2	Rieten- en pangedekte daken en uilenborden				X	landbouw: 5 Vrd. 1857/2006; niet-landbouw: Vrd. 1998/2006
6.5	Cultuur		321		X	Indien POP2 maatregel fische 321: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Vrd. 800/2008
6.6	Leader		411 / 412 / 413 / 421 / 431		X	Indien POP2 maatregel fische 411, 412, 413, 421, 431: Verordening (EG) 1998/2006. Indien FYLG: Vrd. 800/2008

TOELICHTING I OP BIJLAGE 1

Subsidies die verstrekt worden op grond van de Kadersubsidieverordening pMJP 2009 en de Subsidieverordening pMJP Fryslân 2009 kunnen staatssteun vormen in de zin van artikel 87 lid 1 EG-Verdrag.

Hieronder wordt eerst uitgelegd waarom er regels zijn over staatssteun en wanneer er sprake is van staatssteun. In die gevallen van subsidieverstreking waarin staatssteun aan de orde is, zal gebruik moeten worden gemaakt van een zogenaamd staatssteunkader. In het tweede deel van deze toelichting wordt hier nader op ingegaan.

Waarom staatssteunbeleid en wat is staatssteun?

In de artikelen 87 tot en met 89 van het EG-Verdrag zijn regels gesteld over het verstrekken van staatssteun aan ondernemingen. Deze regels zijn gericht tegen het verstoren van het handelsverkeer tussen de lidstaten van de Europese Unie. De maatregelen van de overheid die concurrentievervalsend uitpakken door onterecht voordelen te scheppen voor bepaalde ondernemingen zijn daarom niet toegestaan. De regels gelden ook voor decentrale overheden en dus ook voor de provincie.

Het begrip onderneming wordt in de jurisprudentie zeer ruim uitgelegd. In het Höfner-arrest (HvJEG, zaak C-41/90) is de volgende definitie gegeven: "elke eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd". Een economische activiteit is het aanbieden van goederen en diensten op de markt. Het bestaan van concurrentie geeft aan dat men op een markt opereert en dus een economische activiteit uitoefent. Zo kunnen bijvoorbeeld ook stichtingen (ook zonder winstoogmerk) en gezondheidsinstellingen als onderneming worden aangemerkt.

Aan de hand van de volgende criteria van artikel 87 lid 1 EG-Verdrag moet worden beoordeeld of sprake is van staatssteun:

- Het moet gaan om een voordeel dat met staatsmiddelen is bekostigd;
- Er is sprake van het verschaffen van een voordeel aan een onderneming dat deze niet langs de normale commerciële weg zou hebben verkregen;
- Het voordeel is selectief, wat inhoudt dat het ten goede komt aan (een) bepaalde onderneming(en);
- Het voordeel leidt tot (mogelijke) ongunstige beïnvloeding van de tussenstaatse handel;
- Er is sprake van een (dreigende) vervalsing van de mededinging op de gemeenschappelijke markt.

Voor de beoordeling of aan bovengenoemde criteria wordt voldaan, moet gekeken worden naar de activiteiten die plaatsvinden met de te verstrekken subsidie. Indien niet al deze criteria van toepassing zijn, valt de subsidie niet aan te merken als een steunmaatregel. De twee laatstgenoemde criteria, de beïnvloeding van het handelsverkeer en de vervalsing van de mededinging zijn moeilijk vast te stellen. De Europese Commissie oordeelt vaak al snel dat hieraan voldaan is.

Indien aan alle criteria wordt voldaan, dan is er in beginsel sprake van verboden staatssteun, die ter goedkeuring moet worden aangemeld bij de Europese Commissie. De Commissie heeft de exclusieve bevoegdheid om staatssteun te controleren en goed te keuren danwel af te wijzen. Echter, om abnormale verschillen in de economische ontwikkeling binnen en tussen de lidstaten te verkleinen en onvolkomenheden van de vrije marktwerking te compenseren, zijn bepaalde steunmaatregelen goedgekeurd.

De Commissie heeft voor een bepaald aantal gevallen generieke vrijstellingen aangenomen. Indien een bepaalde steunmaatregel onder de toepassing van een dergelijke vrijstelling valt, is deze (onder bepaalde voorwaarden) verenigbaar met de gemeenschappelijke markt en vrijgesteld van aanmelding bij de Commissie. Het doen van een beknopte kennisgeving aan de Commissie is wel noodzakelijk.

Het toepasselijke staatssteunkader

Zoals hierboven uitgelegd, moet eerst worden nagegaan of bij subsidieverstrekking op grond van de Kadersubsidieverordening pMJP 2009 en de Subsidieverordening pMJP Fryslân 2009 sprake is van staatssteun (criteria van artikel 87 lid 1 EG-Verdrag).

Als dat het geval is kan een beroep worden gedaan op een aantal vrijstellingsverordeningen van de Commissie. Gelet op de verschillende soorten subsidies die op grond van eerdergenoemde verordeningen kunnen worden verstrekt, gaat het dan om de volgende vrijstellingsverordeningen:

- steun voor kleine en middelgrote ondernemingen in de landbouwproductiesector, Verordening (EG) Nr. 1857/2006 van de Commissie van 15 december 2006, PbEU, L 358/3 van 16.12.2006;
- de-minimissteun in de landbouwproductiesector, Verordening (EG) Nr. 1535/2007 van de Commissie van 20 december 2007, PbEU, L 337/35 van 21.12.2007;
- algemene Groepsvrijstellingsverordening, Verordening (EG) Nr. 800/2008 van de Commissie van 6 augustus 2008, PbEU, L 214/3 van 9.8.2008;
- de-minimissteun, Verordening (EG) Nr. 1998/2006 van de Commissie van 15 december 2006, PbEU, L 379/5 van 28.12.2006;
- steun voor kleine en middelgrote ondernemingen in de visserijsector, Verordening (EG) Nr. 736/2008 van de Commissie van 22 juli 2008, PbEU, L 201/16 van 30.7.2008;
- de-minimissteun in de visserijsector, Verordening (EG) Nr. 875/2007 van de Commissie van 24 juli 2007, PbEU, L 193/6 van 25.7.2007.

De kolom 'staatssteunkader' van bijlage 1 is van toepassing op die subsidies, waarbij middelen worden ingezet uit ILG, FYLG en als Top-up. Indien bij subsidieverstrekking middelen als Top-up worden ingezet, gelden naast het aangegeven staatssteunkader ook de voorwaarden van de betreffende POP-maatregel. Voor subsidies met POP-middelen gefinancierd, gelden de voorwaarden van de vermelde POP-maatregel.

In de kolom 'staatssteunkader' staat aangegeven op welke artikelen van aangehaalde vrijstellingsverordeningen een beroep wordt gedaan in geval er sprake is van staatssteun. Bij gebruikmaking van de verordeningen op de-minimissteun wordt verwezen naar de toepasselijke verordening en niet naar een artikel in het bijzonder. Bij de verstrekking van subsidies moet voldaan worden aan de voorwaarden, genoemd in de van toepassing zijnde vrijstellingsverordening.

Een overzicht van de belangrijkste voorwaarden van de weergegeven artikelen van de verschillende vrijstellingsverordeningen is opgenomen in Toelichting II bij bijlage 1. Let wel, de opgenomen voorwaarden zijn niet volledig. Het blijft dan ook erg belangrijk om bij gebruikmaking van de vrijstellingsverordening, deze vrijstellingsverordening goed te lezen en niet te volstaan met het overzicht.

Waar in de kolom 'staatssteunkader' geen verwijzingen zijn opgenomen, is bij de subsidieverstrekking geen sprake van staatssteun.

Indien er sprake is van staatssteun, die niet past binnen de voorwaarden van een vrijstellingsverordening, dan moet de steunmaatregel voor goedkeuring bij de Commissie worden aangemeld. Op deze situatie ziet artikel 4, tweede lid, van de Kadersubsidieverordening pM-JP Fryslân 2009. De afspraak is dat niet elke provincie voor zich steunmaatregelen aanmeldt bij de Commissie, maar dat dit gebeurt in een samenwerking tussen provincies en het rijk. De catalogus groen blauwe diensten is zo'n door de Commissie goedgekeurde steunmaatregel (steunmodule, als omschreven in artikel 1, onder f, van de Kadersubsidieverordening pMJP).

TOELICHTING 2 OP BIJLAGE 1

VERORDENING (EG) Nr. 1857/2006 van de Commissie van 15 december 2006 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag op staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen die landbouwproducten produceren

Algemeen

Deze verordening is alleen van toepassing op MKB-bedrijven die landbouwproducten produceren, als genoemd in Bijlage I bij het EG-Verdrag (primaire landbouwproductie).

Artikel 4 Investerings in landbouwbedrijven

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. de bouw, verwerving of verbetering van onroerende goederen;
- b. de koop of huurkoop van machines en materieel, met inbegrip van computerprogrammatuur, tot maximaal de marktwaarde van de activa;
- c. algemene kosten in verband met de onder a en b genoemde kosten, zoals kosten voor architecten, ingenieurs en adviseurs, haalbaarheidsstudies en het verkrijgen van octrooien en licenties.

Hoogte van de subsidie

1. Subsidie voor investeringen in landbouwbedrijven kunnen variëren van maximaal 40% tot maximaal 75% van de subsidiabele kosten, afhankelijk van het gebied waarin de investeringen plaatsvinden en het soort investeringen.
2. Voor de aankoop van andere grond dan bouwgrond kan subsidie worden verstrekt tot maximaal 10% van de subsidiabele kosten.
3. Over een periode van drie fiscale jaren mag per landbouwbedrijf maximaal € 400.000,-- subsidie worden verstrekt. Wanneer het landbouwbedrijf gevestigd is in een probleemgebied is dit bedrag maximaal € 500.000,--.

Voorwaarden

1. De investeringen waarvoor subsidie wordt verleend, moeten met name gericht zijn op de volgende doelstellingen:
 - a. verlaging van de productiekosten;
 - b. verbetering en omschakeling van de productie;
 - c. verhoging van de kwaliteit;
 - d. instandhouding en verbetering van het natuurlijke milieu, of verbetering van de hygiëneomstandigheden of de normen inzake dierenwelzijn.
2. Er mag alleen subsidie worden verstrekt aan landbouwondernemingen die economisch levensvatbaar zijn.

Artikel 5 Instandhouding van traditionele landschappen en gebouwen

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. de werkelijk gemaakte kosten van de investeringen of kapitaaluitgaven;
- b. bij investeringen of kapitaaluitgaven voor de instandhouding van niet-productieve erfgoedelementen op landbouwbedrijven, een redelijke vergoeding voor de door de landbouwer zelf of door diens werknemers verrichte werkzaamheden, tot een maximumbedrag van € 10.000,-- per jaar.

Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt:

- a. maximaal 100% van de subsidiabele kosten voor investeringen of kapitaaluitgaven voor de instandhouding van niet-productieve erfgoedelementen op het landbouwbedrijf;
- b. maximaal 60% van de subsidiabele kosten voor investeringen of kapitaaluitgaven voor de instandhouding van erfgoedelementen die tevens deel uitmaken van de productieve activa van het landbouwbedrijf. Voor landbouwbedrijven in probleemgebieden bedraagt dit percentage maximaal 75%.

Artikel 6 Verplaatsing van landbouwbedrijfsgebouwen in het algemeen belang

Subsidiabele kosten

De werkelijk gemaakte kosten van de verplaatsing van het landbouwbedrijfsgebouw in het algemeen zijn subsidiabel.

Hoogte van de subsidie

1. De subsidie bedraagt maximaal 100% van de subsidiabele kosten indien de verplaatsing in het algemeen belang bestaat uit het demonteren, verhuizen en weer opbouwen van bestaande installaties.
2. De subsidie bedraagt maximaal 40% van de subsidiabele kosten indien de verplaatsing in het algemeen belang de landbouwer modernere installaties oplevert of indien de verplaatsing in het algemeen belang leidt tot een verhoging van de productiecapaciteit. Voor landbouwbedrijven in probleemgebieden bedraagt dit percentage maximaal 50%.

Artikel 13 Steun voor ruilverkavelingen

Subsidiabele kosten

De juridische en administratieve kosten van een ruilverkaveling, waaronder de opmetingskosten, zijn subsidiabel.

Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt maximaal 100% van de subsidiabele kosten.

Artikel 14 Steun ter bevordering van de productie van kwaliteitslandbouwproducten

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. de kosten van marktonderzoek en van het bedenken en vormgeven van producten, met inbegrip van de voorbereiding van aanvragen om erkenning van geografische oorsprongsaanduidingen en –benamingen of om een specificiteitscertificering overeenkomstig de desbetreffende communautaire verordeningen;
- b. de kosten van invoering van kwaliteitsborgingssystemen, van systemen op basis van risicoanalyse en kritische controlepunten, van traceerbaarheidssystemen, van systemen ter waarborging van echtheids- en handelsnormen, alsmede van milieuauditsystemen;
- c. de kosten van opleiding van personeel voor de toepassing van de onder b bedoelde systemen;
- d. de kosten die erkende certificeringsinstanties in rekening brengen voor de initiële certificering van kwaliteitsborgings- en soortgelijke systemen;
- e. de kosten van verplichte controlemaatregelen die op grond van de communautaire of nationale wetgeving door of in opdracht van de bevoegde autoriteiten worden verricht, tenzij dergelijke kosten volgens de communautaire normen door de ondernemingen moeten worden gedragen.

Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt maximaal 100% van de subsidiabele kosten, waarbij het bedrag niet hoger mag zijn dan de in de bijlage bij Verordening (EG) nr. 1698/2005 vastgestelde steunbedragen voor in artikel 32 van die verordening bedoelde maatregelen.

Voorwaarden

De subsidie wordt verstrekt aan ondernemingen die diensten uitvoeren voor de primaire producent.

Artikel 15 Technische ondersteuning in de landbouwsector

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. onderwijs- en opleidingskosten voor landbouwers en bedrijfsmedewerkers met inbegrip van kosten die met het organiseren van het opleidingsprogramma zijn gemoeid, reis- en verblijfkosten van de deelnemers, kosten van vervangende diensten tijdens de afwezigheid van de landbouwer of een bedrijfsmedewerker;
- b. bij bedrijfsvervangingsdiensten, de werkelijke kosten van de vervanging van de landbouwer, de partner van de landbouwer, of een bedrijfsmedewerker, tijdens ziekte of vakantie;
- c. bij door derden geleverde adviesdiensten, de kosten van diensten die niet van permanente of periodieke aard zijn en niet tot de gewone bedrijfsuitgaven van de landbouwonderneming behoren, zoals routinematig belastingadvies, regelmatige dienstverlening op juridisch gebied of reclame;
- d. bij de organisatie van en de deelname aan fora voor de uitwisseling van kennis tussen bedrijven, wedstrijden, tentoonstellingen en beurzen: de deelnamekosten, de reiskosten, de kosten van publicaties, de huur van de expositieruimte en de symbolische prijzen die in het kader van wedstrijden worden uitgereikt, met een maximumwaarde van € 250,-- per prijs en per winnaar;
- e. de kosten van publicaties, zoals catalogi of websites met feitelijke informatie over producenten uit een bepaald gebied of producenten van een bepaald product, mits de informatie en de presentaties neutraal zijn en alle producenten dezelfde kans hebben om in de publicatie aan bod te komen.

Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt maximaal 100% van de subsidiabele kosten.

Voorwaarden

De subsidie wordt in natura toegekend en mag niet de vorm aannemen van rechtstreeks geldelijke betalingen aan de producent.

VERORDENING (EG) Nr. 800/2008 van de Commissie van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (de algemene groepsvrijstellingsverordening)

Algemeen

Deze verordening is van toepassing op steun in alle economische sectoren met uitzondering van de volgende:

- a. steun ten behoeve van werkzaamheden in de sectoren visserij en aquacultuur voor zover die onder Verordening (EG) nr. 104/2000 van de Raad vallen, met uitzondering van opleidingssteun, steun in de vorm van risicokapitaal, steun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, en steun voor kwetsbare en gehandicapte werknemers;
- b. steun ten behoeve van werkzaamheden in de primaire productie van landbouwproducten, met uitzondering van opleidingssteun, steun in de vorm van risicokapitaal, steun voor onderzoek en ontwikkeling, milieusteun en steun voor kwetsbare en gehandicapte werknemers, voor zover deze categorieën steun niet onder Verordening (EG) nr. 1857/2006 van de Commissie vallen;
- c. steun ten behoeve van werkzaamheden op het gebied van de verwerking en afzet van landbouwproducten, in de volgende gevallen:
 - wanneer het steunbedrag wordt vastgesteld op grond van de prijs of de hoeveelheid van deze producten die zijn afgenomen van primaire producenten of door de betrokken ondernemingen op de markt worden gebracht, of
 - wanneer de steun afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat deze steun geheel of ten dele aan primaire producenten wordt doorgegeven.

Artikel 15 Kmo-steun ten behoeve van investeringen en werkgelegenheid

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. de kosten van investeringen in materiële en immateriële activa, of
- b. de geraamde loonkosten, berekend over een periode van twee jaar, voor werkgelegenheid die rechtstreeks door het investeringsproject wordt geschapen.

Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt:

- a. maximaal 20% van de subsidiabele kosten voor kleine ondernemingen;
- b. maximaal 10% van de subsidiabele kosten voor middelgrote ondernemingen;
- c. maximaal 40% van de subsidiabele kosten wanneer de investering de verwerking en afzet van landbouwproducten betreft.

Artikel 26 Steun voor advisering ten gunste van kmo's

Subsidiabele kosten

De adviseringskosten van door externe adviseurs verrichte diensten zijn subsidiabel. De door externe adviseurs verrichte diensten zijn niet van permanente of periodieke aard, noch behoren zij tot de gewone bedrijfsuitgaven van de onderneming.

Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt maximaal 50% van de subsidiabele kosten.

Artikel 31 Steun voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

Algemeen

Het project of deel van het project waaraan subsidie wordt verstrekt valt volledig binnen één of meer van de volgende onderzoekscategorieën:

- a. fundamenteel onderzoek;
- b. industrieel onderzoek;
- c. experimentele ontwikkeling.

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. personeelskosten;
- b. kosten van apparatuur en uitrusting, voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het onderzoeksproject;
- c. kosten van gebouwen en grond voor zover en voor zolang zij voor het onderzoeksproject worden gebruikt;
- d. kosten van contractonderzoek, technische kennis en octrooien die tegen marktprijzen worden verworven bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen. Daarnaast ook kosten voor advisering en gelijkwaardige diensten die uitsluitend voor de onderzoeksactiviteiten worden gebruikt;
- e. extra algemene vaste kosten die rechtstreeks uit het onderzoeksproject voortvloeien;
- f. andere kosten, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit de onderzoeksactiviteit voortvloeien.

Hoogte van de subsidie

1. De subsidie bedraagt:
 - a. maximaal 100% van de subsidiabele kosten voor fundamenteel onderzoek;
 - b. maximaal 50% van de subsidiabele kosten voor industrieel onderzoek;
 - c. maximaal 25% van de subsidiabele kosten voor experimentele ontwikkeling.
2. De in het eerste lid vastgestelde percentages voor industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling mogen als volgt worden verhoogd:
 - a. wanneer aan kmo's subsidie wordt verstrekt, kan de subsidie worden verhoogd met 10 procentpunt voor middelgrote ondernemingen en 20 procentpunt voor kleine ondernemingen;
 - b. een verhoging met 15 procentpunt is mogelijk tot een maximum van 80% van de subsidiabele kosten indien:
 - het project daadwerkelijke samenwerking tussen tenminste twee onderling onafhankelijke ondernemingen inhoudt; of
 - het project daadwerkelijke samenwerking tussen een onderneming en een onderzoeksorganisatie inhoudt; of
 - in het geval van industrieel onderzoek: wanneer de projectresultaten ruim worden verspreid door middel van technische en wetenschappelijke conferenties of door publicatie in wetenschappelijke en technische tijdschriften of door databanken waarin iedereen ruwe onderzoeksgegevens vrij kan raadplegen, of door vrije of open bron software.

Artikel 34 Steun voor onderzoek en ontwikkeling in de landbouw- en visserijsector

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. personeelskosten;
- b. kosten van apparatuur en uitrusting, voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het onderzoeksproject;
- c. kosten van gebouwen en grond voor zover en voor zolang zij voor het onderzoeksproject worden gebruikt;
- d. kosten van contractonderzoek, technische kennis en octrooien die tegen marktprijzen worden verworven bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen. Daarnaast ook kosten voor advisering en gelijkwaardige diensten die uitsluitend voor de onderzoeksactiviteiten worden gebruikt;
- e. extra algemene vaste kosten die rechtstreeks uit het onderzoeksproject voortvloeien;
- f. andere kosten, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit de onderzoeksactiviteit voortvloeien.

Hoogte van de subsidie

De subsidie bedraagt maximaal 100% van de subsidiabele kosten.

Voorwaarden

1. De subsidie is van belang voor alle marktdeelnemers in de betrokken sector of sub-sector.
2. Voordat met het onderzoek wordt begonnen, wordt op het internet bekendgemaakt dat onderzoek zal worden uitgevoerd, en wat daarvan het doel is. Daarnaast moet worden bekendgemaakt wanneer de resultaten ongeveer worden verwacht en waar zij op het internet zullen worden bekendgemaakt alsmede dat de resultaten kosteloos beschikbaar zullen zijn.
3. De onderzoeksresultaten zijn gedurende een periode van tenminste vijf jaar op het internet beschikbaar. Zij mogen niet later op het internet worden bekendgemaakt dan de gegevens die de leden van een specifieke organisatie worden verstrekt.
4. De subsidie wordt rechtstreeks aan de onderzoeksorganisatie verstrekt en mag niet bestaan in met onderzoek verband houdende steun die rechtstreeks wordt verleend aan een onderneming die landbouwproducten produceert, verwerkt of afzet, noch in prijsondersteuning voor producenten van landbouwproducten.

Artikel 39 Opleidingssteun

Subsidiabele kosten

De volgende kosten zijn subsidiabel:

- a. de personeelskosten van de opleiders;
- b. de verplaatsingskosten van de opleiders en degenen die de opleiding volgen, inclusief de verblijfskosten;
- c. andere lopende uitgaven voor materiaal en benodigdheden die rechtstreeks met het project verband houden;
- d. de afschrijving van werktuigen en uitrusting voor zover deze uitsluitend voor het opleidingsproject worden gebruikt;
- e. de kosten van diensten inzake begeleiding en advisering met betrekking tot het opleidingsproject;
- f. de personeelskosten van degenen die de opleiding volgen en algemene indirecte kosten tot maximaal het totaal van de onder a tot en met e genoemde kosten. Wat betreft de personeelskosten van degenen die de opleiding volgen, mag slechts rekening worden gehouden met de uren die de deelnemers daadwerkelijk daaraan besteden, na aftrek van de door hen gewerkte uren.

Hoogte van de subsidie

1. De subsidie bedraagt:
 - a. maximaal 25% van de subsidiabele kosten voor specifieke opleiding;
 - b. maximaal 60% van de subsidiabele kosten voor algemene opleiding.
2. De in het eerste lid vastgestelde percentages mogen als volgt worden verhoogd tot maximaal 80% van de subsidiabele kosten:
 - a. met 10 procentpunt indien de opleiding aan gehandicapte of kwetsbare werknemers wordt gegeven;
 - b. met 10 procentpunt indien de subsidie aan middelgrote ondernemingen wordt verstrekt en met 20 procentpunt indien de subsidie aan kleine ondernemingen wordt verstrekt.

Voorwaarden

Ingeval het project waaraan subsidie wordt verstrekt zowel componenten van specifieke opleiding als componenten van algemene opleiding omvat die voor de berekening van de hoogte van de subsidie niet van elkaar kunnen worden gescheiden, of ingeval het specifieke dan wel algemene karakter van het project inzake opleidingssteun niet kan worden aangetoond, zijn de voor specifieke opleiding geldende subsidiepercentages van toepassing.

Bijlage 2 Lijst van Friese probleemgebieden (art. 17 EG 1260/1999)

LIJST VAN PROBLEEMGEBIEDEN IN NEDERLAND

HOOFDSTUK 2. FRIESLAND

GEBIEDSNR	GEBIEDSNAAM	PRIS '99 OPPERVLAKTES (IN HA)
1.	Midden-Tjonger	0
2.	Akmarijp (Bokkewiel)	39
3.	SintJohannesgaaster Veenpolder	71
4.	Oldelamer	0
5.	Tietsjersteradeel	300
6.	Workumerwaard	572
7.	Terschelling	1252
8.	Leeuwarderadeel	81
9.	Schiermonnikoog	278
10.	Middeem-Opsterland	864
11.	Oude Jokse	48
12.	Wommels	96
13.	Wymbritseradeel	482
14.	Wonseradeel-Zuid	268
15.	Echtener en Groter Veenpolder	699
16.	Oostermeer	186
17.	Kollumerland	447
18.	Lemsterpolder	155
19.	Baarderadeel	392
20.	Twijzel-Buitenpost	0
21.	Polder Henswoude	190
22.	Dokkumer Grootdiep	26
23.	Slotermeer	46
24.	Lindenvallei	161
25.	Eernewoude	540
26.	Het Eiland	98
27.	Fochteloerveen	57
28.	Polder Houttoom	23
29.	Morrre-Fluessen	86
30.	Zuidermeerpolder	184
31.	Doniawerstal	371
32.	Twijzel-Buitenpost	138
33.	Terherne	297
34.	Burgumermar-De Leijen	357
35.	Friesche Wouden	9460
36.	Buitenpolders/Wijde Rijn	201
37.	Zuidoost-Friesland	228
38.	Achtkarspelen	413
39.	Ameland	1551

Bijlage 3: Kaart van de indeling van gebieden

